

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Kliimaneutraalse majanduse saavutamine – lõimitud energiasüsteem kliimaneutraalse Euroopa nimel“

(2021/C 300/11)

Raportöör:	Gunārs ANSIŅŠ (LV/Renew Europe), Liepāja linnavolikogu liige
Viitedokumendid:	<p>komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kliimaneutraalse majanduse saavutamine – lõimitud energiasüsteem kliimaneutraalse Euroopa nimel“ (COM(2020) 299)</p> <p>komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi strateegia avamere taastuvenergia potentsiaali kasutamiseks kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgil“ (COM(2020) 741)</p> <p>komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele metaaniheite vähendamise ELi strateegia kohta (COM(2020) 663)</p>

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Energiavarustuse jätkuvus, Euroopa Liidu elektrivõrkude ühendatus ja energiasüsteemi ümberkujundamine

1. rõhutab, et praegune kriis on selgelt näidanud vajadust tagada energia- ja elektrivarustuse järjepidevus kõigis Euroopa piirkondades, sealhulgas olukordades, kus ülemaailmsed tarneahelad võivad olla häiritud;
2. on seisukohal, et Euroopa piirkondade energianäitajad on väga erinevad seoses nende elektrinõudluse, tootmispotentsiaali ja olemasoleva taristuga, sealhulgas sama riigi piires. Lisaks rahvusvahelistele süsteemide ühendustele tuleks seega teha suuremaid jõupingutusi piiriülese piirkondadevahelise taristu arendamiseks, eelkõige selleks, et tagada taastuvenergia ümberpaigutamine märkimisväärsete ressurssidega piirkondadest, ning et need peaksid põhinema terviklikul Euroopa nägemusel, mis aitab kaasa Euroopa elektrituru ühtekuuluvusele;
3. peab samuti oluliseks tugevdada riikidevahelist koostööd, pidades silmas energiaprojektide ühist rakendamist ja elektrienergia piiriüleste ühendusvõimsuste arendamist, et kompenseerida elektritarnete võimalikke probleeme tipukoormuste ajal. Seejuures ei tohi langeda allapoole riigi varustuskindluse tagamiseks vajalikku minimaalset elektrijaamade võimsuse taset;
4. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Liit katab praegu 58 % oma energiavajadusest impordi abil, peamiselt nafta ja maagaasi kujul. Üleminek puhtale energiale vähendab ELi sõltuvust fossiilkütustest ja nende impordi. Sellele ning energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisele aitab kaasa ELi energiasüsteemi lõimimise strateegia. Puhaste energiaallikate poole liikumisel koos tõhusa energiakasutuse meetmetega tarbib EL tervikuna vähem energiat, kasutab üha enam kohalikke taastuvaid energiaallikaid, suurendab omatarbimise ja energiakogukondade kaudu tootjate arvu ja mitmekesisust järk-järgult oma energiainpordi. Energiasäästu, mitmekesistamise ja kohaliku energia tootmise eesmärk on muuta Euroopa majandus vastupidavamaks ja vähendada välist sõltuvust;

5. rõhutab ELi energiasüsteemi lõimimise strateegias esile tõstetud saastevaba, eelkõige taastuvallikatest toodetud vesiniku tähtsust energiasüsteemi lõimimiseks ja selle CO₂ heite vähendamiseks. Seejuures nõuab komitee ELi vesinikustrateegia kiiret rakendamist ja viitab oma arvamusele saastevaba vesiniku kohta. Komitee ootab, et õigusaktide paketi „Eesmärk 55“ ja eesiseva ELi gaasiturul läbivaatamisega aidatakse selles arvamuses esitatud nõudmisi ellu viia ja soodustatakse sektorite integreerimist;

6. rõhutab vajadust võimaldada ja edendada energiasüsteemide eri lahenduste ja kombinatsioonide mitmekesisust, võttes muu hulgas arvesse erinevusi ELi piirkondade tehnoloogia arengus, kliima-, geograafilistes ja taristutingimustes ning energiasüsteemide olukorras. ELi õigusraamistik peaks olema heitkoguste vähendamise ja kestlikkuse suhtes võimalikult tehnoloogianeutraalne, arvestades kõiki olemasolevaid alternatiive, eelkõige neid, mis on kättesaadavad kohalikul tasandil, ning vältida tuleks ülereguleerimist ja halduskoormuse suurenemist kestlike lahenduste korral ning tuleks teha jõupingutusi majapidamiste energiaostuvõimetuse vähendamiseks. Tuuma lõhustumisel põhinev energiatootmine ei vasta kestlikkuse kriteeriumile;

7. on sügavalt mures Nord Stream 2 torujuhtme ehitamise pärast, mis ohustab Euroopa energiajulgeolekut, suurendab ELi sõltuvust Venemaa Föderatsioonist, eirab paljude ELi ja kolmandate riikide huve ning liidu kui terviku CO₂ heite vähendamise eesmärke arvestades iganeb paratamatult peagi. Komitee toetab Euroopa Parlamendi seisukohta, et selle poliitilise projekti lõpuleviimine tuleb viivitamata lõpetada;

8. juhib tähelepanu energialiidu lõpuleviimise viiele mõõtmele – parandada energiajulgeolekut, tugevdada energia siseturgu, suurendada energiatõhusust, vähendada CO₂ heidet („majanduse dekarboniseerimine“), edendada teadusuuringuid ja innovatsiooni energiasektoris. Energiajulgeolek peab seejuures olema prioriteet, et tagada esmatähtsa taristu pidev toimimine kõigis piirkondades, eriti võimalike kriiside, sealhulgas energiakriiside ajal. Sellega seoses on lisaks piisavale ja paindlikule tootmisvõimsusele vaja kohalikke energia tootmise, salvetus- ja paindlikkuslahendusi, et pakkuda igale asustatud piirkonnale vastuseid hädaolukordade ja katkestuste tarbeks, eriti vähem arenenud piirkondades, hõredalt asustatud piirkondades ja isoleeritud energiasüsteemiga piirkondades. Samal ajal tuleb rõhutada vajadust elektrienergia ülekandmist ajakohastada. Stabiilse võrguühenduse arendamisel kõigi ELi piirkondade vahel peab esikohal olema füüsiliste tõkete kõrvaldamine, et tagada energiasüsteemi tõeline lõimimine. Mitme riikliku energiasüsteemi samaaegne ühendatus aitab olulisel määral vähendada energiasüsteemi tegevuskulusid ja parandada julgeolekut, vähendades kohalike riikide võimalikku negatiivset mõju energiasüsteemi stabiilsusele ja lihtsustades energiasüsteemi olulisi tööparameetreid, näiteks võrgusagedust ja hooldust;

9. rõhutab, et eriti oluline on ka elektrisüsteemi haldamine ja tasuvus ning samuti kohalikud energia tootmise ja salvestamise ning ühise omatarbimise lahendused (kulutõhusad akud ning pumphüdroelektrijaamad ja muud lahendused);

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste eriline roll

10. juhib tähelepanu sellele, et ELi energiasüsteemi lõimimise strateegia on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste majanduse taastamise seisukohalt otsustavalt tähtis, isäranis pärast COVID-19 kriisi. Paremini lõimitud energiasüsteemile üleminekul peaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste üks põhieesmärk olema energiatõhusus. Seejuures tuleb arvesse võtta laiemat konteksti, isäranis kasvuhoonegaaside vähendamist ja vähem arenenud piirkondi. Suurem energiatõhusus vähendab üldist investeerimisvajadust ning energiatootmist, -kasutuse ja -taristu kulusid. Samuti väheneb tänu sellele maa ja materialide kasutamine ning sellega seotud reostus ja bioloogilise mitmekesisuse kadu. Süsteemide lõimimine võib aidata parandada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste energiatõhusust, sest olemasolevaid ressursse kasutatakse üleminekuks tõhusamale energiatehnoloogiale;

11. on veendunud, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid soodustama nii taastuvenergia osakaalu suurendamist kui ka strateegiate ja meetmete parandamist, eelkõige kütte ja jahutuse ning transpordi valdkonnas. Peale selle tuleb eelkõige transpordi- ja ehitussektoris koostada selgem energiasäästukava;

12. juhib tähelepanu sellele, et transport moodustab ligikaudu 30 % energia lõpptarbimisest Euroopa Liidus ja sõltub peamiselt naftasaadustest ning et selle CO₂ heite vähendamine nõuab suuremat elektrifitseerimist lõpptarbimises nii selle otseseks kasutamiseks transpordis kui ka uute energiakandjate tootmiseks kütusena, lükkamata põhjendamatult kõrvale ühtegi tehnoloogialahendust. Komitee peab samuti vajalikuks arendada välja vajalik energiataristu ja seega anda märkimisväärne panus kolmandate riikide energiast sõltumise vähendamisse, suurendades seeläbi Euroopa energiapuudust;

13. juhib tähelepanu sellele, et hooned moodustavad 40 % Euroopa energiatarbimisest ning et süstemaatiline kava energiatarbimise vähendamiseks ja hoonetes taastuvate energiaallikate kasutamise edendamiseks võib seetõttu anda olulise panuse, et vähendada energiasõltuvust kolmandatest riikidest ja suurendada seega Euroopa energiapuudust;

14. juhib tähelepanu sellele, et hoonete energiatarbimise parandamiseks tehtavaid investeeringuid tuleks toetada piisava rahastamispaaketiga, et aidata kodanikke neis väga kasulikes investeeringutes; kohalikud omavalitsused tuleks kaasata nende ressursside kavandamisse ja haldamisse;

15. kutsub komisjoni üles toetama nii palju kui võimalik võimaluste uurimist selliste hoonete renoveerimiseks, millel on kultuurmaastike või ajaloolise ehituskultuuri säilitamisega seotud piirangud, et tagada nendes hoonetes taastuvenergia kasutamine, järgides asjakohaseid nõudeid. Ühtlasi kutsub komitee üles kujundama sellest aspektist uue „Euroopa Bauhausi“ nurgakivi;

Piirkondade olemasoleva taristu tugevdamine piirkondlikele iseärasustele vastavate parimate arenguteede kaudu

16. peab energiasüsteemi integreerimisel hädavajalikuks hinnata meetmete mõju piirkondlikule majanduskasvule ja eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide saavutamisele. See on ainus viis tasakaalustatud arengu ja tõelise konkurentsi saavutamiseks avatud turul. Kahjuks takistavad seda muu hulgas märkimisväärsed erinevused lõpptarbijate jaoks kehtivates energiahindades;

17. on seisukohal, et tuleb arvesse võtta vajadust teha äärepoolseimates piirkondades rohkem jõupingutusi, et ületada tehnilised tõkked omavahel ühendamata süsteemide vahel, millel pole juurdepääsu energia siseturule ega selle pakutavatele teenustele. See tähendab tohutuid investeeringuid energiataristusse (varuvõimsus, ülekandevõrgud, sealhulgas saartevahelised merekaablid, energiasalvestussüsteemid, arukad võrgud ning vähem saastavate kütuste hankimise, transpordi ja ladustamise logistika), mis tervikuna võib tagada energiavarustuse kindluse ja kvaliteedi ning omamaiste ressursside, eelkõige mitmesuguste taastuvate energiaallikate integreerimise;

18. juhib tähelepanu asjaolule, et ilma et see piiraks uuenduslike lahenduste kasutamist, tuleks energiasüsteemide loomimise käigus laiendada peamiselt olemasolevat piirkondlikku põhitaristut, mille tugevused ja eelised on end praktikas tõestanud. Arvestades, et piirkondlikud kliima- ja taristutingimused on väga erinevad, tuleks olemasoleva piirkondliku põhitaristu nõrkadele kohtadele otsida loovaid ja arukaid lahendusi. Seetõttu ei ole tingimata vaja, et kõigis piirkondades kõetaks hooned rohkem elektriga. sest mõnes riigis on hästi välja arendatud kaugküttevõrk. Näiteks on Lätis rohkem kui 70 % elanikest varustatud kaugküttega. Selle kaudu pakutava energia kogus vastab ligikaudu reaalsele elektritarbimisele riigis. Kaugküte võimaldab salvestada energiat, toetada elektritootmist ja kasutada hoone tasandil kasutatust mitteleidvaid energiaallikaid. Seejuures tuleb kaug- ja lähikütte ning soojusvõrkude puhul järk-järgult üle minna ka taastuvatest energiaallikatest toodetud energiale;

Kulutõhusus inimeste ja ettevõtjate jaoks

19. rõhutab, et energiasüsteemi edasiarendamisel tuleks alati hinnata, kas ettevõtted ja kodanikud saavad seeläbi kulusid kokku hoida. Energiatarbimise vähendamise esikohale seadmise põhimõtte peaks tähendama loimitud energiavarustussüsteemide väiksemat kliimamõju ja suuremat ressurssitõhusust ning paremat tõhusust ka lõpptarbijate jaoks. Samal ajal tuleb aga

hoolitseda selle eest, et üleminek ei kahjustaks tarbijate huve. Jõupingutused energiatõhususe parandamiseks ei tohi kaasa tuua kõrgemaid energiahindu ega muid kulusid kodanikele ja ettevõtetele, ilma mõistliku hüvitamise võimaluseta;

20. on veendunud, et kasvuhoonegaaside vähendamise eesmärki tuleks rakendada asjaomase liikmesriigi seisukohast kõige kasulikumal ja tõhusamal viisil, eriti riigi sotsiaalselt haavatavate rühmade jaoks. Samuti tuleb tulevase taastuvate energiaallikate ülemineku puhul jätkuvalt austada iga liikmesriigi ning iga piirkondliku ja kohaliku omavalitsuse õigust määrata kindlaks oma energialiikide kombinatsioon ja energiaruustuse üldstruktuur;

21. rõhutab, et komisjon peaks tegema kõik endast oleneva, et nii ELi õigusaktide kontekstis kui ka oma edasises töös parandada ELis üldsuse teadmisi ja teavitamist taastuvenergia tehnoloogiate kasutamise ja taastuvatest energiaallikatest energiatootmise edendamise kohta, sest teatavate taastuvenergia tehnoloogiate või tootmisprotsesside avalik tagasilükkamine on koos tehnoloogilisele arengule kohandamata eeskirjadega peamine takistus taastuvenergia laiendamisel. Lisaks kohaliku kogukonna teavitamisele tuleb suurendada teadlikkust ka sellest, et taastuvatest energiaallikatest on – eriti kohaliku kogukonna jaoks – praktilist kasu;

22. märgib, et erilist tähelepanu tuleks pöörata lahendustele, mis võiksid kõrvaldada olulised energiahindade erinevused (sealhulgas kõik sellega seotud kulud) ELi siseturu lõppkasutajate jaoks. Ka taastuvate energiaallikate suurenenud kasutamist energiasüsteemis tuleks hinnata lõppkasutajate kulude seisukohast. Selles valdkonnas ei ole uuenduslike ja tarbijate jaoks soodsate lahenduste väljatöötamise võimalused kaugeltki ammendunud;

Kliimaneutraalsuse saavutamine aastaks 2050

23. tuletab meelde, et tuleb arvesse võtta vajadust teha rohkem jõupingutusi isoleeritud elektrisüsteemiga piirkondades, mille jaoks ei ole veel uuenduslikke tehnoloogialahendusi, mis võimaldaksid tagada ühenduse teiste integreeritud võrkudega. Selline on olukord äärepoolseimates piirkondades, kus tuleb kaaluda alternatiivseid lahendusi, mis võivad koos tagada energiaruustuse kindluse ja kvaliteedi, saavutades samal ajal kliimaneutraalsuse;

24. on seisukohal, et kasvuhoonegaaside netonullheite ja kliimaneutraalsuse saab aastaks 2050 saavutada üksnes siis, kui omavahel ühendada energia säästmise, energiatõhususe, taastuvenergia ja heitsoojuse valdkonnas tehtavad jõupingutused. Kõigi sektorite kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks tuleb lisaks energiatõhususe suurendamisele ja taastuvate energiaallikate kasutamise edendamisele laiendada ka ühendust põhitaristuga;

25. juhib tähelepanu sellele, et kui Euroopa tervikuna soovib saavutada kliimaneutraalsuse eesmärgi 2050. aastaks, ei ole konkreetse piirkonna energiasüsteemi puhul kõige olulisem see, millisel määral suureneb olemasoleva rohelise energia osakaal energia kogutarbimises. Pigem on vajalik konkreetne kava, kuidas konkreetne piirkond kavatses saavutada ELis ühiselt kokku lepitud eesmärgi, st milline on kogu rohelise energia osakaal asjaomase piirkonna energiatarbimises. Seniseid saavutusi⁽¹⁾ silmas pidades on selge, et eri liikmesriikides ja piirkondades on energiasüsteemi loimimiseks vaja teha väga erinevaid jõupingutusi. Mõned piirkonnad peavad pingutama selle nimel, et suurendada rohelise energia osakaalu energiatarbimises. Teiste jaoks seisneb ülesanne vajalike meetmete võtmises energia tõhusamaks kasutamiseks ja kolmandate jaoks põhitaristu täiustamises. Seepärast on dünaamilise kliimaneutraalse majanduse eeltingimuseks piirkondlik lähenemisviis ELi energiasüsteemide loimimise strateegia kohapeal rakendamisel;

Avamere taastuvenergia tehnoloogia lahenduste perspektiivid

26. väljendab heameelt teatise „ELi strateegia avamere taastuvenergia potentsiaali kasutamiseks kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgil“ üle. Komitee rõhutab, et selleks, et taastuvate energiaallikate võimsus, sealhulgas ka paigaldatud avamere tuuleenergia võimsus suureneks, tuleb koostada konkreetne kava. 2030. ja 2040. aasta kliimaeesmärkide

⁽¹⁾ Eurostat, „Share of renewable energy in the EU up to 19,7 % in 2019“ (Taastuvenergia osakaal ELis kuni 19,7 % 2019. aastal), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20201218-1>.

saavutamiseks on vaja aegsasti kasutusele võtta väljakujunenud ja kulutõhusad taastuvad energiaallikad, nagu maismaa tuuleenergia ja päikeseenergia. Liikmesriigid sõltuvad taastuvenergia kasutamisest, et saavutada 2050. aastaks nullsaaste eesmärk ja kliimaneutraalsus. Seega on selle kasutuselevõtt oluline vesiniku tootmiseks taastuvatest energiaallikatest, et dekarboniseerida sektorid, kus heitkoguseid on raske vähendada;

27. jagab seisukohta, et sihipäraselt tuleks edendada uusi tehnoloogiaid taastuvenergia (nt hüdroenergia, maasoojus, päikeseenergia, loodete ja laineenergia ning ujuvad avamere tuuleenergia- ja päikeseenergiasüsteemid, vesinikutootmine avamerel) jaoks. Samal ajal peaksid vastavad tehnoloogilised lahendused aitama kooskõlastada ELi majanduslikke ja keskkonnaalaseid eesmärke. Komitee rõhutab, et samal ajal on vaja selget kava, et ühendada tulevikus taastuvenergia tootmise võrgud ja seadmed – nagu avamerevõrgud ja avamere tuuleenergia tootmine – otse piiriüleste võrguühendustega. Avamere taastuvenergiatootmine ühes energia piiriülese ülekandmisega võimaldaks märkimisväärselt säästa mereruumi kulusid ja kasutust. Seejuures ei tohi piirata kalapüüki ja meretransporti;

28. nõuab bioloogilist mitmekesisust silmas pidades selgeid ja praktilisi suuniseid avamere taastuvate energiaallikate kasutamiseks. Rohelise energia ja bioloogilise mitmekesisuse eesmärke ei tohiks pidada vastanditeks. Pigem tuleks leida konkreetset võimalused nende elluviimiseks, et avamere taastuvenergia potentsiaali saaks kiiremini ära kasutada ja tagada konkreetne mereala ruumiline planeerimine, mis peale loodusliku mitmekesisuse nõuete ja mereelustiku vähema häirimise on kooskõlas ka kodanike sooviga meremaastik säilitada, ökoturismi pidevalt kasvava potentsiaali ja looduskeskkonna atraktiivsuse nõuetega;

29. tuletab meelde saarte ja äärepoolseimate piirkondade potentsiaali avamere taastuvenergia arendamisel. Sellel energial võiks olla oluline roll nende piirkondade üleminekul neutraalsele majandusele ning see võiks tuua kasu kogu ELi tööstusele, majandusele ja ühiskonnale;

30. juhib tähelepanu sellele, et avamere taastuvenergia kasutamine võib tuua kaasa uute töökohtade tekkimise või rohkemate töötajate ümberõppe. See ei tohiks siiski piirata olemasolevaid tööhõivevorme ja asjakohaseid võimalusi. Kindlasti tuleb hoolitseda tööjõu ümberõppe eest. Seejuures peab täiendusõpe olema kooskõlas avamere taastuvenergia sektori konkreetsete vajadustega;

31. nõuab, et sadamatel oleks ELi avamere taastuvenergia strateegias eriroll. Sadamaid tuleks ajakohastada ja nad peaksid saama kasutada uusi ärivõimalusi seoses avamere energiatootmise süsteemide kokkupaneku, tootmise ja hooldusega;

32. tunnustab komisjoni seisukohta, et kõik sidusrühmad – liikmesriigid, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, ELi kodanikud, sotsiaalpartnerid ning valitsusvälised organisatsioonid – peavad tegema koostööd, et saavutada teatistes „ELi strateegia avamere taastuvenergia potentsiaali kasutamiseks kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgil“ kavandatud laienemine. Komitee rõhutab, et avamere taastuvenergia valdkonnas jätkuvate ja suurenevate edusammude tagamiseks on vaja õiguskindlust ja selgust, sest eriti projektide algaasis on investeeringud üldiselt väga kapitalimahukad;

Metaaniheite vähendamise ELi strateegia – uued võimalused

33. märgib, et teatise „Metaaniheite vähendamise ELi strateegia“ kohaselt tekitab Euroopa Liit ainult 5 % metaaniheite üleilmsest kogusest. Seega oleks isegi kõige kaugeleulatavamatel Euroopa Liidu metaaniheite vähendamise kavadel ainult väike mõju kogu maailma kasvuhooonegaaside heite vähendamisele. Siseturule tuleks lubada importida ainult riikidest (või nende piirkondadest), kus kehtivad samad kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise normid kui Euroopa Liidus. Ainult nii saab tagada, et Euroopa Liidu seatud kliimaeesmärgid ei kahjusta ELi ja selle ettevõtete ülemaailmset konkurentsivõimet;

34. nõuab metaanilekete kiiremat avastamist nii Copernicuse programmi kui ka muude vahendite abil, kui Copernicuse programmi kaudu ei ole võimalik saada piisavalt andmeid. Oluline on kindlaks teha, kus täpselt kolmandates riikides metaani suures koguses eraldub. See teave tuleb avalikustada, et ELi kodanikud saaksid teha teadlikke otsuseid, kas nad soovivad osta sellistes kohtades valmistatud kaupu. Rahvusvahelise Energiaagentuuri maailma energiamajanduse ülevaate

(„World Energy Outlook“) andmetel eraldavad nafta- ja gaasijaamad kogu maailmas väga erinevaid metaanikoguseid. Seetõttu oleks selles valdkonnas võimalik metaani heitkoguseid märkimisväärselt vähendada. Seepärast kutsub komitee üles vältima nii metaani leket ELi tootmis-, transpordi- ja ringlussevõtuahelates kui ka takistama selliste fossiilkütuste importi, mille kaevandamise, töötlemise ja transpordi ajal on tekkinud metaanileke;

35. juhhib tähelepanu sellele, et teatise „Metaaniheite vähendamise ELi strateegia“ kohaselt pärineb umbes 41 % metaani heitkogustest looduslikest (biogeensetest) allikatest, nagu märgalad või metsatulekahjud. Metsatulekahjude ärahoidmine ja nendega tõhusalt võitlemine ELis peaks olema prioriteet, sest lisaks globaalse soojenemise põhjustamisele võivad need märkimisväärselt kahjustada ka Euroopa loodust, inimesi ja ettevõtteid. Samuti kutsub komitee üles kaaluma, kas EL saaks aidata tulemuslikumalt kaasa metsatulekahjude kustutamisse ja ärahoidmisse kolmandates riikides, kus igal aastal põlevad märkimisväärsed metsaalad;

36. kutsub samal ajal üles tagama, et metaaniheite vähendamise eesmärgid ei mõjuta Euroopa piirkondade lähenemist ega suurenda sotsiaal-majanduslikke erinevusi Euroopa piirkondade vahel;

37. nõuab ühise põllumajanduspoliitika suunamisel tõhusaid meetmeid põllumajanduse metaaniheite vähendamiseks. Uute ökokavade raames võivad anda sellesse olulise panuse nii vähese sisendiga süsteemid, nagu karjatamine, kui ka mullakaitsemeetmed;

38. nõuab, et tehnoloogiate väljatöötamisel ja nende kasutamisel pöörataks rohkem tähelepanu Euroopa tootjatele, et metaani vähendamise eesmärgid ei tooks kodanikele ja ettevõtetele, eriti põllumajandustootjatele ja loomakasvatajatele, lisakulusid. Samal ajal tuleb tagada, et põllumajandusest ja loomakasvatusest pärineva metaani heitkoguste vähenemine ei tõstaks toidu hinda;

Järeldused

39. rõhutab, et lisaks uute võimaluste kasutamisele, mis võimaldavad saada energiat taastuvatest energiaallikatest, on endiselt oluline tagada esmajoones Euroopa võrgu laiendamine ja iga piirkonna ühendamine Euroopa ühise energiavõrguga. See võimaldab eri kohtades saadaolevatel taastuvatel energiaallikatel üksteist paremini täiendada. Samuti on kiiresti vaja energiajulgeoleku ja võrgu stabiilsuse säilitamise miinimumstandardeid;

40. juhhib tähelepanu sellele, kui oluline on võtta arvesse olemasolevaid piirkondlikke erinevusi, pöörates erilist tähelepanu maapiirkondadele ja hõredalt asustatud piirkondadele, ja samuti toetada kulutõhusaid lahendusi, millega Euroopa kodanikud ja ettevõtted ning ennekõike haavatavad rühmad vabastatakse energiatarbimise vähendamise kuludest ning tagatakse, et kõige haavatavamate inimeste jaoks ei halveneks energiaostuvõime tase tingimused;

41. märgib, et COVID-19 pandeemia näitab veelgi selgemalt vajadust energiasüsteem ümber kujundada, mis aitab kaasa kestlikuma ühiskonna ja majanduse loomisele ning tagab iga Euroopa piirkonna suutlikkuse osutada kriisi ajal hädavajalikke teenuseid. Pööre peab olema õiglane, järkjärguline ja pöördumatu, sest lühiajalistest jätkusuutmatutest lahendustest võib olla pigem kahju kui kasu;

42. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tuleb süsteemsemalt kaasata energiasüsteemi ümberkujundamisega seotud otsuste tegemise protsessi. Tuleb tagada, et asjaomased kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on – vajaduse korral kliima- ja energiapoliitika mitmetasandilise dialoogi kaudu – kaasatud riiklike energia- ja kliimakavade koostamisse. Komitee kordab oma üleskutset liikmesriikidele ja komisjonile luua püsiv platvorm mitmetasandiliseks dialoogiks energiaküsimustes, et edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide, ettevõtjate ja teiste sidusrühmade aktiivset kaasamist energiasüsteemi ümberkujundamisse. Komitee juhhib tähelepanu sellele, et taastuvenergia direktiiv (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/2001^(?)) on andnud taastuvenergiakogukondadele väga hea aluse. Liikmesriike kutsutakse üles seda direktiivi üle võtma, et suurendada kodanike osalemist kodanike energiakogukondades;

(?) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

43. juhib tähelepanu sellele, et uute eesmärkide saavutamiseks on hädavajalik teha poliitika kujundamisel ja rakendamisel koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ning tagada, et kodanikud ja ettevõtted on olukorrast piisavalt teavitatud ja teadlikud. See on meie tuleviku jätkusuutliku kujundamise alus;
44. rõhutab kodanike osaluse tähtsust arvestades vajadust pidada meeles, et ELi energiasüsteemi lõimimise strateegia edukas elluviimine pole mõeldav ilma algatusteta, mis edendavad alt-üles teabevoogu, teabevahetust ja kohaliku tasandi haridust. Komitee märgib, et sidusrühmade asjakohane kaasamine soodustab poliitiliste meetmete aktsepteerimist üldsuse seas ning ühtlasi võimaldab tehtud edusamme täielikult ja läbipaistvalt hinnata.

Brüssel, 7. mai 2021

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS
